

LİSELERDE TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERS SÜRECİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ (ERZURUM İL ÖRNEĞİ)

Vedat Nuri TURHAN *

Özet: Bu araştırmada, liselerde; Türk Dili ve Edebiyatı ders süreci çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırmanın evreni, Erzurum il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı liselerde 2003-2004 öğretim yılında öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırma örneklemini, bu evrenden seçkisiz (randomly) olarak belirlenen toplam 342 kişiden oluşmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrenci görüşüne göre öğrencilerin, “Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde edindikleri bilgilerden günlük hayatlarında yararlanabilmelerinin” genel olarak orta düzeyde kümelendiği, “Okul kütüphanesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bilgi kaynaklarından yararlanmalarının” genel olarak alt düzeyde kümelendiği, “Türk Dili ve Edebiyatı müfredatının Üniversite Giriş Sınavı’na hazırlayacak kapsamda olup olmadığı?” genel olarak alt düzeyde kümelendiği ve “Türk Dili ve Edebiyatıyla ilgili ders dışı etkinliklerde bulunabilmelerinin” genel olarak alt düzeyde kümelendiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat Eğitimi, Amaç, Değişken, Gözlem, Başarı Düzeyi

1.Giriş

Türk Dili ve Edebiyatı Eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilmesinde derslerin ve ders içeriklerinin düzeni, akademik bir çaba gerektirir. Konuların öğretilmesinde uygulanan strateji, yöntem ve tekniklerin çağın ve bilimsel anlayışın gereklerine uygun olarak geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Örgün Öğretim Kurumlarında verilen Türk Dili ve Edebiyatı dersleri, “öğrencilerin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte midir?”, “beklenen hedeflere ne derece ulaştırıcıdır?”, “İdeal bir dil ve edebiyat eğitimi nasıl verilebilir?” gibi problemler hep tartışma konusu olmuş; varılan sonuçların ışığı altında daha iyi bir dil ve edebiyat eğitimi için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu konuda, Tebliğler dergisinde yer alan esaslar fonksiyonel olmalıdır.¹

Bu nedenle, Türk Dili ve Edebiyatı ders kitapları ile yardımcı ders kitaplarının, öğrencilere dil, estetik, kültür ve edebî zevk kazandırması; onları yeteneklerinin farkına vardırması gerekir. Bu sayede öğrencilerin kendilerini en iyi, en doğru şekilde anlatabilmesi ve yaşamı kavrayabilmesi mümkün olacaktır.

* Dr. Atatürk Üni., K. K. Eğitim Fakültesi. OÖSAEB-Türk Dili ve Ede.Eğt. A.B.D.

¹ MEB Tebliğler Dergisi : 2098, 2362, 2363, 2370, 2375, 2381, 2393.

Bunu sağlamak için, kitapların yönlendirici bilgilerle donatılması hususunda azamî titizliğin gösterilmesi gerekmektedir.²

Okul kütüphaneleri de Türk Dili ve Edebiyatı bilgi kaynakları bakımından yeterli hale getirilmesi ve bunların; donanıma sahip olmalı ve bilgi kaynaklarının; öğrencilerin zaman kaybına neden olmadan en kısa zamanda ulaşabilecekleri biçimde tasnif edilmiş olması sağlanmalıdır.

Türk Dili ve Edebiyatı ile ilgili bilgilerin öğrencilere aktarılması planlanırken, Üniversite Giriş Sınavlarının da göz önünde tutulması ve böylece, okulda edinilmiş olan bilgilerin kalıcı hale getirilmesi gerçekleştirilmelidir.

II. Problem

Bu araştırmada öğrencilerin “Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde edindikleri bilgilerden günlük hayatta yararlanıp yararlanamadıkları”, “Okul kütüphanelerinin Türk Dili ve Edebiyatı ders kitapları bakımından donanımları”, “Türk Dili ve Edebiyatı müfredatının öğrencileri Üniversite Giriş Sınavı’na hazırlayacak kapsamda olup olmadığı?” ve “Türk Dili ve Edebiyatıyla ilgili ders dışı etkinliklerde bulunup bulunmadığı?” gibi çeşitli değişkenlere göre incelenmektedir.

III. Yöntem

A. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2003-2004 öğretim yılında Erzurum Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde öğretim veren liselerde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, bu evrenden seçkisiz (randomly) olarak belirlenen 342 öğrenciden oluşmaktadır. Örnekleme ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Örnekleme İlişkin Bilgiler.

	SINIF			Toplam
CİNSİYET	1. Sınıf (n)	2. Sınıf (n)	3. Sınıf (n)	(N)
Kız (n)	74	42	37	153
Erkek (n)	88	48	53	189
Toplam (N)	162	90	90	342

Tablo 1’de görüldüğü gibi, örnekleme 162 “1.sınıf“, 90 “2. sınıf” ve 90 “3. sınıf” öğrencisi olmak üzere toplam 342 öğrenci alınmıştır.

² Turhan Kaya. “*Türk Dili ve Edebiyatı Eğitiminde Metin Seçimi*”, Türk Edebiyatı Dergisi, Kasım, 1996, sayı: 277 , s: 23-25

Tablo 2: Araştırmanın Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı

Sıra No	Okulun Adı	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	Toplam
1	Atatürk Lisesi	39	24	26	89
2	Cumhuriyet lisesi	42	22	20	84
3	Anadolu Lisesi	40	23	25	88
4	Mehmet Akif Ersoy lisesi	41	21	19	81
	Toplam	162	90	90	342

B. Veri Toplama Araçları

Liselerde “Türk Dili ve Edebiyatı ders sürecinin çeşitli değişkenleri göre incelenmesi” (Erzurum ili örneği) için, lise 1., 2., ve 3. sınıf öğrencileri için hazırlanan anket formları iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, cinsiyet, okul adı ve sınıf düzeylerini içeren kişisel bilgi formu, ikinci bölümde ise “çeşitli değişkenler” ile ilgili sorular yer almaktadır. Bu soruların hemen karşılarında ise, “en alt”, “alt”, “orta”, “üst” ve “en üst” seçenekleri bulunmaktadır. Öğrencilerden bu beş seçenektan kendilerine uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Anket soruları hazırlanırken, alanla ilgili öğretim üyeleri ve daha önce anket çalışması yapmış bazı araştırmacıların da görüş ve önerileri alınmıştır.³

C. Verilerin Analiz Edilmesi

Araştırmanın sağlıklı verilere ulaşabilmesi ve bu verilerin, araştırmanın probleminin ve çözümünün ortaya konulmasını sağlayabilmesi için, öncelikle kaynak taraması yapılmıştır. Aynı zamanda, araştırmanın hangi bölümlerden oluşacağı, nasıl bir yöntemin izleneceği belirlenmiştir.

İstatistikî analizler bilgisayarda SPSS for Windows 10.00 (Statistic Program for Social Sciences) paket programı yapılmıştır. Öğrencilere uygulanan, anket çalışmalarının çözümlenmesinde “ki kare” analizi kullanılmıştır.

IV. Bulgular

Öğrencilerin “Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde edindiği bilgilerden günlük hayatlarında yararlanabilme” düzeyi açısından görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için X² testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

³ Birol Alver. *Güzel Sanatlar Eğitimi Alan Öğrencilerin Empatik Beceri ve Karar Verme Stratejilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c: 4, sayı: 2, s. 93-108

Tablo 3: Öğrencilerin Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde edindikleri bilgilerden günlük hayatlarında ne ölçüde yararlandıkları ile ilgili anlama düzeyleri

K.Düzei	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	N	%
En Alt	6	3.7	---	---	---	---	6	1.8
Alt	24	14.8	18	20	---	---	42	12.2
Orta	87	53.7	45	50	18	20	150	43.9
Üst	39	24.1	27	30	45	50	111	32.5
En Üst	6	3.7	---	---	27	30	33	9.6
Toplam	162	100	90	100	90	100	342	100

SD=8 $X^2=15.871$ $X^2=15.51$ $p<0.05$ Anamlı

Tablo 3 incelendiğinde:

Lise 1., 2., ve 3. sınıf öğrencilerinin; Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde edindikleri bilgilerden günlük hayatta ne ölçüde yararlandıkları ile ilgili görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla X^2 analizi yapılmış, Lise 1., 2., ve 3. sınıf öğrencilerinin; konu ile ilgili görüşleri arasında fark olduğu görülmüştür (SD=8, $X^2=15.871$, $p<0.05$). Lise 1. sınıf öğrencilerinden % 3.7'si en alt, % 14.8'i alt, % 53.7'si orta, % 24.1'i üst, % 3.7'si en üst, Lise 2. sınıf öğrencilerinden % 20'si alt, % 50'si orta, % 30'u üst, Lise 3. sınıf öğrencilerinden % 20'si orta, % 50'si üst, % 30'u en üst düzeyde görüş belirtmişlerdir. Her üç denek grubunun toplam % 1.8'i en alt, % 12.2'si alt, % 43.9'u orta nitelikte görürken, % 32.5'i üst, % 9.6'sı en üst düzeyde Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde edindikleri bilgileri günlük hayatta yararlanabilecek nitelikte görmektedir. Bu durum, liselerde öğrencilerin, Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde edindikleri bilgilerden günlük hayatlarında ne ölçüde yararlandıkları ile ilgili görüşlerinin genel olarak orta düzeyde kümelendiğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin “Okul kütüphanelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilgi Kaynaklarından Yararlanma düzeyi ” açısından görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için X^2 testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Okul kütüphanelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilgi Kaynaklarından Yararlanma Düzeyleri

K.Düzei	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	N	%
En Alt	15	9.3	---	---	---	---	15	4.4
Alt	66	40.7	45	50	---	---	111	32.5
Orta	57	35.2	36	40	27	30	120	35.1
Üst	15	9.3	9	10	36	40	60	17.5
En Üst	9	5.6	---	---	27	30	36	10.5
Toplam	162	100	90	100	90	100	342	100

SD=8 $X^2=19.573$ $X^2=15.51$ $p<0.05$ Anamlı

Tablo 4 incelendiğinde:

Lise 1., 2., ve 3. sınıf öğrencilerinin; Okul kütüphanesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bilgi kaynaklarından yararlanma ile ilgili görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla X^2 analizi yapılmış, Öğrencilerin, okul kütüphanesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bilgi kaynaklarından yararlanma ile ilgili görüşleri arasında fark olduğu görülmüştür (SD=8, $X^2=19.573$, $p<0.05$). Lise 1. sınıf öğrencilerinden % 9.3'ü en alt, % 40.7'si alt, % 35.2'si orta, % 9.3'ü üst, % 5.6'sı en üst, Lise 2. sınıf öğrencilerinden % 50'si alt, % 40'ı orta, % 10'u üst ve Lise 3. sınıf öğrencilerinden ise % 30'u orta, % 40'ı üst ve % 30'u ise en üst düzeyde görüş belirtmişlerdir. Her üç denek grubunun toplam % 4.4'ü en alt ve % 32.5'i alt düzeyde, % 35.1'i orta, % 17.5'i üst ve % 10.5'i ise en üst düzeyde okul kütüphanesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bilgi kaynaklarından yararlanma şeklinde görüş belirtmektedir. Bu durum, liselerde öğrencilerin okul kütüphanesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bilgi kaynaklarından yararlanma ile ilgili görüşlerinin genel olarak orta düzeyde kümelendiğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin “Türk Dili ve Edebiyatı müfredatı öğrencileri Üniversite Giriş Sınavı'na hazırlayacak kapsamda olması” ile ilgili görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için X^2 testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Türk Dili ve Edebiyatı müfredatının öğrencileri Üniversite Giriş Sınavı'na hazırlama Düzeyleri

K.Düzevi	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	N	%
En Alt	18	11.1	45	50	54	60	117	34.2
Alt	66	40.7	27	30	27	30	120	35.1
Orta	63	38.9	18	20	9	10	90	26.3
Üst	9	5.6	...	---	...	...	9	2.6
En Üst	6	3.7	...	...	...	...	6	1.8
Toplam	162	100	90	100	90	100	342	100

SD=6

$X^2=17.474$

$Xt^2=15.5$

$p<0.05$ Anlamlı

Tablo 5 incelendiğinde:

Lise 1., 2., ve 3. sınıf öğrencilerinin; Türk Dili ve Edebiyatı müfredatının öğrencileri ne ölçüde Üniversite Giriş Sınavı'na hazırladığı açısından görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla X^2 analizi yapılmış, öğrencilerin; “Türk Dili ve Edebiyatı müfredatının Üniversite Giriş Sınavı'na hazırlayacak kapsamda olması” ile ilgili görüşleri arasında fark olduğu görülmüştür (SD=6, $X^2=17.474$, $p<0.05$). Lise 1. sınıf öğrencilerinden % 11.1' en alt, % 40.7'si alt, % 38.9'i u orta, % 5.6'sı üst, % 3.7'si en üst,). Lise 2. sınıf öğrencilerinden % 50'si en alt, % 30'u alt, % 20'si orta, ve). Lise 1. sınıf

öğrencilerinden ise % 60'ı en alt, ve % 30'u alt, % 10'u orta düzeyde görüş belirtmişlerdir. Her üç denek grubunun toplam % 35.1'i alt, % 34.2'si en alt, % 26.3'ü orta düzeyde öğrencileri başarılı görürken, % 2.6'sı üst ve % 1.8'i en üst başarılı görmektedir. Bu durum, liselerde öğrencilerin “Türk Dili ve Edebiyatı müfredatının sizi Üniversite Giriş Sınavı'na hazırlayacak kapsamda olması” ile ilgili görüşlerin genel olarak alt düzeyde kümelendiğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin, “Türk Dili ve Edebiyatıyla ilgili ders dışı etkinliklerde bulunabilme” açısından görüşleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için X^2 testi uygulanmış ve sonuçları Tablo 6' da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Türk Dili ve Edebiyatıyla İlgili Ders Dışı Etkinliklerde Bulunabilme Düzeyleri

K.Düzevi	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	N	%
En Alt	24	14.8	27	30	---	---	51	14.9
Alt	48	29.6	45	50	45	50	138	40.4
Orta	72	44.4	18	20	27	30	117	34, 2
Üst	18	11.1	---	---	18	20	36	10.5
Toplam	162	100	90	100	90	100	342	100

SD=6

$X^2=8.154$

$Xt^2=12.59$

$p>0.05$ Anlamsız

Tablo 6 incelendiğinde:

Lise 1., 2., ve 3. sınıf öğrencilerinin; “Türk Dili ve Edebiyatıyla ilgili ders dışı etkinliklerde bulunabilme ile ilgili görüşleri arasında fark olup olmadığını” belirlemek amacıyla X^2 analizi yapılmış, Lise 1., 2., ve 3. sınıf öğrencilerinin: Dili ve Edebiyatıyla ilgili ders dışı etkinliklerde bulunabilme ile ilgili görüşleri arasında fark olmadığı görülmüştür (SD=6, $X^2=8.154$, $p>0.05$). Lise 1. sınıf öğrencilerinden % 14.8'i en alt, % 29.6'sı alt, % 44.4'ü orta, % 11.1'i üst, Lise 2. sınıf öğrencilerinden % 30'u en alt, % 50'si alt, % 20'si orta, ve Lise 3. sınıf öğrencilerinden ise % 50'si alt, % 30'u orta, ve % 20'si ise üst düzeyde görüş belirtmişlerdir. Her üç denek grubunun toplam % 14.9'u en alt düzeyde, % 40.4'ü alt düzeyde, % 34.2'si orta düzeyde “ Türk Dili ve Edebiyatıyla ilgili ders dışı etkinliklerde bulunabildikleri” şeklinde görüş belirtirken, % 10.5'i üst düzeyde görüş belirtmektedir. Bu durum, liselerde, öğrencilerin, Türk Dili ve Edebiyatıyla ilgili ders dışı etkinliklerde bulunabilmesi ile ilgili anlama düzeylerinin genel olarak alt düzeyde kümelendiğini ortaya koymaktadır.

V. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak; Öğrenci görüşüne göre, “Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde edindikleri bilgilerden günlük hayatlarında yararlanma “ ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur.

Öğrencilerin, “Okul kütüphanesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi bilgi kaynaklarından yararlanma” ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur.

Öğrencilerin, “Türk Dili ve Edebiyatı müfredatının Üniversite Giriş Sınavı’na hazırlama” ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur.

Öğrencilerin, “Türk Dili ve Edebiyatıyla ilgili ders dışı etkinliklerde bulunabilme” ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

Öneriler: Özellikle ders kitapları ile okul kütüphanelerinin; Türk Dili ve Edebiyatı eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilmesine elverişli biçimde tertip edilmesi çok yararlı olacaktır.

Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarının, güncel bilgileri de içermesi ve bu bilgilerin günlük yaşamla ilişkisi sağlanmalıdır. Okul kütüphanelerindeki Türk Dili ve Edebiyatı ile ilgili bölümlerin; edebiyat biliminin ve sanatının temel kaynakları göz önünde tutularak titizlikle düzenlenmesi, yayınlanmakta olan edebiyat ve sanat dergilerine abone olunması gerekir. Öğrencilerin okuyup beğendiği kitapları Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde sınıfta değerlendirmesi sağlanmalıdır.

Okulda edinilen Türk Dili ve Edebiyatı ile ilgili bilgilerin, kalıcılığının temini ve topluma mal olabilmesi öğrencilerin; ders dışı etkinliklere yöneltilmesi gerekir. Zaman zaman kitap, dergi, gazete okutma, şiir, kompozisyon, makale yarışmaları vb., tiyatro ve folklor, Türk müziği, çeşitli sergi ve seminer çalışmaları yaptırılmalıdır.

Abstract: The study of the Turkish Language and literature’s process according to diverse variants at high school.

In the research, at high schools, The process of the Turkish Language and Literature has been studied according to diverse variants. The universe of the research consist of the students studying during 2003-2004 school term at high schools dependent on the directorate of national education, Erzurum. The research sampling comprise 342 persons determined randomly in the universe. In collecting data of the research, a questinnaire has been utilized by the researcher as a result of the research; we have found that the students have been able to come to an intermediate conclusion related to the fact that they can benefit from what they learn from the Turkish Language and literature every day and the wishes with regord to utilizing from the school’s library’s Turkish Language and literature information resources have come true at either an intermediate or elementary level and regording with their wishes whether the Turkish Language and literature curriculum is to comprehensive enough to prepare the students. They have materialized it at an elemantary or intermediate level and lastly their understanding level as regards their participation in the activities out side the curriculum of the Turkish and literature has been realized at an elementary or intermediate level.

Key Words: Literature Education, Objective, Variant, Observation, Success Level.

Kaynakça

- Aksan, Doğan (1988), “Orta Öğretimde Türk Dili Öğretimini Geliştirme Yolları”, Türk Dilinin Öğretimi Toplantısı - Bildiriler, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Alver, Birol. (2004), Güzel Sanatlar Eğitimi Alan Öğrencilerin Empatik Beceri ve Karar Verme Stratejilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, Sayı: 2, ss. 93-108
- Aşkun, N. Cem (1991), “**Bir Ders Kitabına İlişkin Bazı Gözlemler: Lise II Türk Dili ve Edebiyatı**”, **Türkiye'nin Ders Kitapları-Ortaöğretim Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Yaklaşım**, Cem Yayınevi, İstanbul.
- Aydın, Ergin (1989), “Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Liselerde Amaca Hizmet Edebiliyor mu?”, *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 82, Ankara.
- Cemiloğlu, İsmet (1990), “Orta öğretimdeki Türkçe-Edebiyat Dersleri ve Düşündürdükleri”, *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 104, Ankara.
- Çavuşoğlu, Mehmet (1982), “Edebiyat Öğretimi”, Birinci Millî Kültür Şurası-Bildiriler, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınevi, Ankara.
- Dağaşan, Selma (1996), **Liselerde Okutulmakta Olan Türkçe Dil Bilgisi Kitapları Üzerine Bir İnceleme**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Enginun, İnci (1986), “Türk Dili ve Edebiyatı Ders Programlarının Uygulanmasında Görülen Aksaklıklar”, **Türk Dilinin Öğretimi Toplantısı**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Erdoğan, İrfan (1988), **SPSS Kullanım Örnekleriyle Araştırma Dizaynı ve İstatistik Yöntemleri**. Ankara.
- Ertop, Konur (1990), “Bizde Edebiyat Öğretimi ve Ders Kitapları”, *Varlık Dergisi*, Sayı 997, İstanbul.
- Ertürk, Selahattin (1998), **Eğitimde Program Geliştirme**, 10. bs, Meteksan matbaası, Ankara.
- Göğüş, Beşir (1978), **Orta dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi**, Gül Yayınevi, Ankara.
- _____, (1992), “Liselerimizde Türk Dili ve Edebiyatı Derslerinin Amaçları”, *TÖMER Dil Dergisi*, Sayı 6, Ankara.
- İpşiroğlu, Zehra (2004), Nasıl bir edebiyat öğretimi, *Varlık Dergisi*, Sayı 1158, İstanbul.
- Kantemir, Enise. (1976), **Türkiye’de Liselerde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi**, MEB basımevi, İstanbul.
- Karakuş, İdris (2002), **Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi**, Anıttepe Yayınevi, Ankara.
- Kavcar, Cahit (1982), “Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi Üzerine”, *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı 59, Ankara.
- _____, (1988), “Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 20, Sayı 1-2, Ankara.
- _____, (1999), **Edebiyat ve Eğitim**, Engin Yayınevi, 3. bs, Ankara.
- Kaya, Turhan (1996), “Türk Dili ve Edebiyatı Eğitiminde Metin Seçimi”, *Türk Edebiyatı Dergisi*, Kasım, , Sayı:277 , ss: 23-25
- MEB Tebliğler Dergisi* : 2098, 2362, 2363, 2370, 2375, 2381, 2393.
- Miyasoğlu, Mustafa (1985), “Ders Programlarında Dil ve Edebiyat Eğitimi”, *Boğaziçi Dergisi*, Sayı 40, İstanbul.
- Özçelik, Durmuş Ali (1988), **Eğitim Programları ve Öğretim**, ÖSYM Yayınları, Ankara.